

מחקרים רפואיים בישראל בשנת 2018

תקציר:

מפעם לפעם אנו סוקרים את שני כתבי העת של ההסתדרות הרפואית בישראל (הר"י), המספקים תמונה מקיפה על מצב המחקר הרפואי בארץ. עיון בחוברות כתב העת IMAJ נותן תמונה מייצגת של דמות המחקר הרפואי בישראל. בעבר עסקנו במספר נושאים שכוסו על ידי כתב העת IMAJ, וביניהם ניתן למנות את הבאים: ייצוג מיגוון המרכזים הרפואיים והמחקריים בישראל ב-IMAJ; שיתוף פעולה בין מרכזים רפואיים מחקרניים בישראל והאופן שבו הוא מתבטא בכתב העת; ביטוי לשיתוף פעולה בין מרכזים ומדענים ישראלים זרים; והתייחסות כתב העת לנושאים רפואיים ייחודיים לישראל.

איתן ישראלי

המרכז למחלות אוטואימוניות על שם זבלודוביץ', מרכז רפואי שיבא, תל השומר, רמת גן

בשנת 2015 סקרנו את המחקרים הרפואיים המייצגים את המחקר הרפואי בישראל כפי שהתבטאו בכתב העת IMAJ בשנת 2014. בשנת 2017 סקרנו מאמרים שהתמקדו בפעילות קנבינואיד CBD cannabidiol שאינו THC tetra hydrocannabinol, כלומר ללא החומר גורם ההזיות, בילדים לוקים בסרטן, שחזור של עור לאחר כוויות בטכניקה של מתיחת רקמות, האפשרות והרגישות של סקירת על שמע (US) ליד מיטת החולה, המובצעת על ידי גסטרואנטרולוג ועוד. עתה אנו סוקרים מחקרים שהתפרסמו בשנת 2018 בכתב עת זה.

מילות מפתח: IMAJ; תזונה; פעילות גופנית.
:KEY WORDS IMAJ; Nutrition; Exercise

המחברים, כי המטופלים הכרוניים לכודים במעגל אכזרי של אילוצים להפחתת הפעילות הגופנית עקב מצב הפיסי, אשר מונע מהם ליהנות מהטובה הצומחת מפעילות זו. מטרת המניעה השניונית היא להחזיר למטופל את האפשרות לבצע תרגול שישפר את ביצועיו עם הזמן, ובעקבות זאת יוביל לשיפור בבריאותו הכללית וימתן את גורמי הסיכון של מחלות לב וכלי דם, סוכרת ויתר לחץ דם. מאמרם של Koton ו-Bisharat [3] שופך אור על מחלה זיהומית הנפוצה בישראל אך אינה זוכה לתשומת לב מספקת. המחברים מדווחים על אירוע של הדבקה בספירוכטה בורליה פרסיקה, על ידי עקיצת קרציה. הקרציות והחידק נפוצים במערות בישראל, והמסיירים בהן וכן חיילים הנמצאים בשטח נמצאים בסיכון הדבקה. הטיפול המיידני הוא אנטיביוטי, אך מתן האנטיביוטיקה, דוקסיציקלין (100 מ"ג/ד"ל במקרה זה), גרם לתגובת יאריש-הרקסהיימר. תופעה זו מלווה בעליית חום פתאומית, בצניחה בלחץ הדם, באיבוד הריכוז ובחוסר שקט תוך דקות. התופעה מתרחשת עקב הרס תאי הספירוכטה, שחרור רעלנים לדם ובעקבות זה סערת ציטוקינים. הטיפול כולל נוגדי ציטוקינים דוגמת TNF אלפא וסטרואידים. המחברים מבקשים להעלות את המודעות למחלה זו בארץ, ולסיכון של תופעת יאריש-הרקסהיימר מיד לאחר טיפול באנטיביוטיקה. Affi וחב' [4] העלו את הסוגיה העוסקת בהערכת נגיעות קשריות הלימפה בלוקים בסרטן הכרסות. המכון הלאומי לסרטן בארה"ב ממליץ על קביעת אבחנה כזו בנוכחות 12 קישריות לימפה לפחות. המחברים עקבו אחר שתי קבוצות מטופלים שעברו ניתוח

השפעתה של פעילות גופנית על הבריאות היא סוגיה העולה מפעם לפעם לכותרות, ויש אחידות דעים כי פעילות זו משפרת את איכות החיים ואת תוחלת החיים באנשים בריאים או מטופלים. במחקר ומאמר מערכת ב-IMAJ נדונה הסוגיה של פעילות גופנית באנשים הלוקים במחלות כרוניות [1,2]. Oshrat [1] וחב' ערכו מחקר כדי לבדוק את השפעת פעילות גופנית על בריאות חולים כרוניים. המחברים בדקו מסמכים רפואיים של 900 מטופלים, שלקו במחלות כרוניות, במחלות חילוף חומרים, במחלות באיברים מסוימים או בתסמונת כאב, שלא היו מסוגלים לחתום על טופסי ויתור. הנכללים במחקר טופלו בתוכנית מיוחדת לפעילות גופנית וברות (Diet). הערכה רפואית בוצעה בתחילת התוכנית ולאחר ארבעה חודשים. נמצאו הפחתה משמעותית במדד מסת הגוף, שיפור ביכולת התרגול ושיפור איכות החיים. בנוסף הבחינו המחברים בתופעה של הפחתה בציות לביצוע התרגילים בקרב הנכללים, ואלה שדבקו בתוכנית היו ברובם גברים, נשואים בגיל מבוגר, ומטופלים בלוקים במחלות ריאות, לב וכלי דם. מאמר המערכת של Sharif ו-Amital [2] פותח בציטוט של היפוקרטס האומר: "אם תיתן לאדם כמות מתאימה של תזונה ופעילות גופנית, לא מעט מדי ולא הרבה מדי, תמצא את הדרך הבטוחה ביותר לבריאות". הם מוסיפים, כי פעילות גופנית נחשבת עתה כמרכיב עיקרי בהתערבות בטיפול ובמניעה ראשונית ושניונית של מחלות כרוניות. אומנם גישה זו אינה חדשה, אך מפתיע שהיא לא התקבלה כחלק ממכלול הטיפולים הרפואיים עד העשור האחרון. עם זאת, מציינים

מנותחים ונמצא כי קרוב ל-10% מהם לקו בדימום. רוב הדימומים התרחשו במנותחים בוגרים יותר (9.6 שנים לעומת 4.7). נמצא כי הסיכון היחסי ללקות בדימום בין יום הניתוח לשלושה ימים אחריו, היה גבוה יותר בקיץ לעומת העונות האחרות. עם זאת, דימום שלוש ימים לאחר הניתוח היה פחות סביר בעונת הקיץ.

תסמונת ויליאמס היא אחת התסמונות הנדירות הפוגעת בכושר השכלי והפיסיולוגי של ילדים. Dror וחב' [7] בדקו את השפעת התסמונת על כלי הדם והלב, על האינטליגנציה, על הפחד מרעש ועל ההתנהגות בקרב 80 ילדים בגיל ממוצע של 7.76 שנים. הממצאים הצביעו על היצרות בעורקי הצוואר ועל שכיחות גבוהה של פחד מרעש, הפרעות ריכוז ופעילות יתר (ADHD). ממצאים אלה ראשונים בישראל ועולים בקנה אחד עם ממצאים במדינות אחרות.

כתב העת IMAJ מוסיף כדרכו להיות אספקלריה המייצגת את דמות המחקר הרפואי בישראל, בשלל תחומי מחקר טיפוליים ואבחוניים, תוך שימת דגש על האוכלוסיה המגוונת בארץ עם התנאים המיוחדים את ישראל כמדינה המתקדמת ביותר באזורנו [8-30]. ●

מחבר מכותב: איתן ישראלי

טלפון: 03-6769110, פקס: 03-5748567

דוא"ל: etnaister@gmail.com

לכריתת סרטן הכרכשת. נמצא כי דיאלוג בין המנתחים לבין הפתולוגים שיפר את ההערכה של נגיעות הקישריות הן במספר הדגימות שנלקחו (חציון של 14 לעומת 9) והן בהערכת הבדיקה (79% לעומת 35%). המחברים המליצו לשפר את הדיאלוג בין מנתחים לפתולוגים כדי לקבל הערכה מיהמנה יותר של נגיעות קשריות הלימפה במקרים של סרטן הכרכשת.

התופעה של מצב רוח מרומם לאחר פעילות גופנית מאומצת ידועה זה זמן רב. Sonnenblick וחב' [5] ניסו לברר האם שיפור מצב הרוח לאחר פעילות גופנית קשור עם עליה ברמת DHEA בדם נבדקים בשתי קבוצות גיל. בני קבוצה אחת היו מתחת לגיל 50 שנים ושניה מעל 65 שנים, ומשך הפעילות באופני כושר היה 30 דקות. הנכללים במחקר מילאו שאלון לביטוי מצב רוחם ונלקחו מהם דגימות דם להערכת רמת DHEA. נמצא קשר ישיר בין רמת DHEA לבין שיפור מצב הרוח, וכן הפחתה בעייפות, מתח, דיכאון או כעס. המחברים מדגישים, כי הבנת המנגנון בבסיס התופעה, היא חיונית כדי להשתמש בפעילות גופנית כטיפול בלוקים בהפרעות במצב הרוח.

לאחר ניתוח לכריתת השקדיים מתרחשים לעיתים דימומים ממקום החתך, שבמקרים קיצוניים עלולים לסכן חיים. Mendel וחב' [6] ניסו לברר האם יש קשר בין הדימומים לבין ביצוע הניתוח בעונות שנה שונות. המחקר כלל 4,438

ביבליוגרפיה

- Oshrat E, Tayer-Shifman MD YB-OM & al, Physical Training in a Medical Fitness Room for Patients with Chronic Diseases: Functional and Metabolic Outcomes. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:20-4.
- Sharif K & Amital H, Exercise in the management of chronic disease: an underfilled prescription. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:51.
- Koton A & Bisharat N, Tick borne relapsing fever with severe Jariczch-Herxheimer reaction. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:62.
- Afifi R, Person B & Haddad R, The impact of surgeons: pathologists dialog on lymph node evaluation of colorectal cancer patients. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:30-3.
- Sonnenblick Y, YKR M, Bachner YG & al, Exercise dehydroandrosterone (DHEA), and mood changes: A rationale for the "Runners high"? *Isr Med Assoc J.* 2018;20:335-9.
- Mendel R, Yitshak-Sade M, Nash M & al, Assessment of the association between post-tonsillectomy hemorrhage and weather conditions. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:349-53.
- Dror, C., Sinai, A & Gothelf, D, Medical, cognitive and psychiatric characteristics in a large Israeli cohort of individuals with Williams syndrome. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:373-77.
- Gottesman, B., Shitrit, P, Kazir, M & Chowers, M, Antibiotic exposure in the community and resistance patterns of E. coli community acquired bloodstream infection. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:382-84.
- Ben Naftali, Y., Chemes, I., Solt, I & al, Achieving the recommended gestational weight gain in high risk versus low risk pregnancies. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:411-14.
- Korytny, A., Kibari, A., Rosner, I & al, Digital ischemia in a patient with recent influenza A infection. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:446-47.
- Chera HH, Cohen M, Ishakis R & al, Lemierre's syndrome in a aseptice patient with systemic lupus erythematosus. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:448-50.
- Mumcuoglu K, Leibovici V, Reuveni I & Bonne O, Delusional parasitosis: Diagnosis and treatment. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:456-60.
- Slonimsky E, Konen O, Di Segani E & al, Cardiac MRI: A useful tool for differentiating cardiac thrombi from tumors. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:472-75.
- Nashelsky Zolotov L & Reinstein E, Schizophrenia and nail patella syndrome: the dopamine connection. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:496-98.
- Natanzon SS & Segev A, Time is myocardium: The focus is ischemic time! *Isr Med Assoc J.* 2018;20:522-23.
- Katz A, Almakias A & Wollstein R, Radiographic measurements following surgery for distal radius fractures in an Israeli population. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:71-74.

17. Eosinophilic fasciitis: a single center experience of seven patients. Shamriz, O., Druker, M., Neuman, T., Dranitzki, Z., Tal, Y. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:95-99.
18. Ginesin E, Norman D & Peskin B, Knee alignment and its significance: is it really different in various population groups? *Isr Med Assoc J.* 2018;20:109-10.
19. Dardiotis E & Bogdanos DP, Epstein-Barr virus: in search of causal or a casual relationship between the virus and the diseases? *Isr Med Assoc J.* 2018;20:111-13.
20. Milman A & Keren G, Diagnostic and clinical significance of T wave inversion in athletes. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:114-18.
21. Kushnir I, Soyfer V & Merinsky O, A case report of metastatic primary thyroid leiomyosarcoma treated with pazopanib. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:125-26.
22. Galron E & Zamir D, Acute myocardial infarction in a patient with isolated dextrocardia. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:127-28.
23. Deeb M, Loberant N & Tsur A, Bilateral frontal hemorrhage caused by contrecoup injury. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:129-30.
24. Solomon M, Barzilai A, Elphazy H & al, Corticosteroid therapy in combination with antibiotics for erysipelas. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:137-44.
25. Rozenberg I, Kotliroff A, Zahavi T & Benchertrit S, Outcome of idiopathic membranous nephropathy: a retrospective study. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:186-89.
26. Abinadar E, Milstone in the development of fetal cardiac interventions. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:320-23.
27. Peleg, D., Burke YZ., Solt, I., Fisher, M. The history of the low transvers cesarean section: the pivotal role of Munro Kerr. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:316-19.
28. Tzadik B, Shapira S & Tal-Or E, Ultrasound of jugular veins for assessment of acute dyspnea in emergency department and for the assessment of acute heart failure. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:308-10.
29. Hershkovitz Y, Ashkenazi I, Shapira Z & al, Planned re-laparotomy in a non-trauma setting: a single center experience. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:300-303.
30. Leikin-Zach V, Shany E, Yishak-Sade M & al, Neonatal risk factors of colonization with extended spectrum beta lactamase producing bacteria in the neonatal intensive care unit. *Isr Med Assoc J.* 2018;20:286-90.

כרוניקה

מריחואנה לטיפול בכאב - בעד ונגד

והשנייה נגד שימוש זה. קפלן גורס כי שימוש במריחואנה במקרה זה מומלץ, בעיקר כדי להחליף אופיואידים, אך גם כדי להקל על העקה הנפשית שבה לוקה המטופלת. רוס לעומתו, ממליץ לא להשתמש בחומר זה. במקום זאת הוא מציע תוכנית טיפול בשילוב גישות שונות. הוא מוסיף כי שימוש במריחואנה עלול להוביל לתוצאות שליליות שמהן המטופלת מנסה להימנע. הקוראים מחזמים להביע את דעתם בנושא, לבחור באחת האפשרויות ובכך לתרום לדיעה בקהילה ולהוסיף נימוקים לדעתם.

איתן ישראלי

כתב העת NEJM מציג פרשת חולה בת 31 שנים הלוקה בכאבים ברגל ובכף הרגל. הכאב החל לאחר פציעה וסדק בעצם בעת משחק כדורגל. הכאב מתואר כעמוק, צורב ובלתי נסבל. הרגל הייתה חמה למגע, העור מבריק ודק, והציפורניים כהות. ניסתה משככי כאב שונים, כולל אופיואידים, חסימה עצבית, לידוקאין, דיקור ועוד. כעת היא נוטלת גאבאפנטין (600 מ"ג x 3) ואקוסיקודון (20 מ"ג ליום), כל זאת ללא הקלה משמעותית בכאב. המטופלת ביקשה לשקול צריכת מריחואנה רפואית, ובמאמר (NEJM 2018;379:1575) מציגים מומחים שתי גישות, האחת בעד

כרוניקה

נוגדן חד שבטי לנגיף דנגי אינו גורם להחמרת מחלה

אותם 2018 C85. החוקרים מצאו כי הנוגדן C82 אכן נקשר לנגיף וגרם לתופעה ADE, בעוד שהנוגדן C85 היה יוצא דופן בכך שניטרל את הנגיפים בייעילות גבוהה ולא גרם להחמרת מחלה. המחקרים מצאו כי הנוגדן המיוחד נקשר היטב לנגיף בדרגת החמיצות של האנדוזום ומנטרל אותו אפילו בכייל נמוך. קומפלקסים חיסוניים של נגיף דנגי עם הנוגדן C85 לא נקשרו בייעילות לקולטן FC גאמא שעל תאי מערכת החיסון, וזה המנגנון שמציעים החוקרים למניעת תופעת ADE.

איתן ישראלי

נגיף דנגי גורם קשת של תסמיני מחלה, ממחלת חום קלה ועד קדחת דימומית. הנגיף נפוץ בעולם וכשליש מהאוכלוסין באזורים המועדים נמצאים בסיכון. מבחינים ארבעה זנים בנגיף זה (ולאחרונה זוהו זן חמישי). כייל נוגדנים ברמה בינונית נגד אחד הזנים, עלול לגרום להחמרת המחלה בחשיפה לזן אחר. התופעה מכונה "הגברה מתווכת נוגדנים" (ADE), ונוגדן הטרופי נצמד לנגיף אך לא מנטרל אותו, אלא מקל על חדירתו לתאי מערכת החיסון ולהגברת התרבותו. רנר וחב' (Nature Immunol 2018;19:1248) אפיינו שני נוגדנים חד שבטיים הנקשרים למעטפת הנגיף וכינו

מתח? עצבנות?

קלמנרבין. טבעי שזה מרגיע

מתח? עצבנות? רבים חווים תופעות אלו מדי יום ביומו, ונרגעים בעזרת קלמנרבין

אנשים הסובלים ממתח ועצבנות נוטים להתלונן על:

• הפרעות שינה • כאבי ראש • דפיקות לב • קשיי נשימה • כאבי בטן

קלמנרבין:

- ✓ אינו ממכר
- ✓ בטוח לשימוש
- ✓ על בסיס הצמחים ולריאן ופסיפלורה הידועים בפעילותם המרגיעה
- ✓ מכיל ויטמין B6 החיוני למערכת העצבים ליצירת סרוטונין ודופמין האחראים על מצב הרוח
- ✓ וכן ליצירת ההורמון מלטונין האחראי על השראת שינה בלילה
- ✓ מכיל ויטמין B1 החיוני לתפקוד תקין של מערכת העצבים והשרירים

חומרים פעילים: Valerian, Passiflora, Vitamin B6, Vitamin B1

להשיג בקופות החולים, ברשתות הפארם ובבתי המרקחת

www.meditec.co.il | 1-800-800-678